

REPUBLIKA E KOSOVËS
REPUBLIKA KOSOVA – REPUBLIC OF KOSOVO

GJYKATA SUPREME E KOSOVËS
VRHOVNI SUD KOSOVA – SUPREME COURT OF KOSOVO

Vrhovni Sud Kosova, u skladu sa članom 26 Stav 1 tačka 1.4 Zakona o Sudovima, na Opštoj sednici održanoj dana 30.05.2019.godine, većinom glasova donosi ovo:

UPUTSTVO

- a) Krivični zakonik Republike Kosova br.06/L-074 koji je stupio na snagu 14.04.2019.godine u svom poglavlju XXX predviđa krivična dela protiv bezbednosti javnog saobraćaja. Tako u članu 370 (1) piše da ‘ Svako lice koje prekrši zakon vezan za saobraćaj na putevima i ugrozi javni saobraćaj, ljudski život ili izazove imovinsku štetu, kazniće se...(2) svako lice koje prekrši zakon koji se odnosi na saobraćaj na putevima ili putni transport i time ugrozi železnicu, tramvaj, trolejbus, autobus, lift ili vodeni saobraćaj. U stavu (3) se izričito propisuje da ‘ kada je delo iz stava 1 i 2 ovog člana izazvalo imovinsku štetu od 15.000,-evra i više, kazniće se... U stav (4), kada je izazvana teška telesna povreda ili imovinska šteta od 20.000,-evra i više, te stav (5), kada je delo izazvalo smrt jednog ili više lica...’
- b) Na osnovu odredbi člana 370 KZK navedenim u tački ‘a’ ovog uputstva, sad više ne predviđaju krivična dela ugrožavanja javnog saobraćaja kojima rezultiraju lakše telesne povrede.
- c) Svi slučajevi kršenja pravila koja se odnose na putni saobraćaj, od kada je stupio na snagu ovaj Zakonik a koji su za posledicu imali lakše telesne povrede, Prekrđajni organ mora podneti zahtev za pokretanje prekršajnog postupka nadležnom osnovnom sudu tj. Diviziji za prekršaje.
- d) Predmeti koji se nalaze na radu u Osnovnim sudovima na Kosovu, na osnovu optužnice Državnog tužioca, a zbog Ugrožavanja javnog saobraćaja iz člana 378.6 u vezi stava 1 i 2 KZK koji je opozvan a za koje nije otpočeo postupak,

moraju biti odbačeni, a ako je isti otpočeo, sud odlučuje odbijajućom presudom. Predmeti će biti procesuirani organu za prekršaje kako bi isti otpočeo prekršajni postupak u skladu sa prekršajnim zakonom.

- e) Za počinioca koji je kažnjen pravosnažnom presudom, po KZK koji je opozvan, krivična sankcija se neće izvršavati niti ukidati u slučaju da je ista započela.

Obrazloženje

Stupanjem na snagu KZK Republike Kosova br.06/L-074 od 14.04.2019.godine, nastupili su praktični problemi u njegovoj primeni, posebno u odredbi člana 370 kod KD Ugrožavanja javnog saobraćaja, kako u odnosu na sudove, tužilaštva tako i u odnosu na prekršajni organ. Predsedniku ovog Suda se obratio podneskom v.d. Direktora Divizije za putni saobraćaj, potpukovnik Jeton Rexhepi, a bilo je i razgovora sa predsednicima sudova i tužilaštava i i sudskim savetom i savetom tužilaštva oko konkretnije primene navedene odredbe i daljeg delovanja u pogledu tretmana i menadžiranja pa i procesuiranja slučajeva vezanih za ugrožavanje javnog saobraćaja kojima bivaju izazvane lakše telesne povrede.

Krivično odeljenje Vrhovnog suda Kosova je uz prethodnu analizu zauzelo stav da na osnovu člana 26 stav 1 tačka 1.4 Zakona o Sudovima ima nadležnost da pored ostalog donese jedno Uputstvo koje će poslužiti u tretiranju na jedinstven način delovanje svakog organa nakon stupanja na snagu ovog Zakonika.

Nakon obavljenje analize konstatovano je:

KZK od 14.04.2019.godine u svom poglavlju XXX obuhvata sva krivična dela protiv bezbednosti u javnom saobraćaju, dok je osnovno delo koje je bilo predmet razmatranja krivično delo Ugrožavanja javnog saobraćaja iz člana 370. Stavovi 1 i 2 uopšteno se odnose na kršenja u javnom saobraćaju ili putnom transportu, kada je ugrožen život ljudi ili njihova imovina.

Stav (3) ove odredbe određuje bitne elemente krivičnog dela ugrožavanja bezbednosti javnog saobraćaja na način postojanja ovog krivičnog dela i navodi da 'kada je delo iz stava 1 ili 2 ovog člana izazvalo lakšu telesnu povredu ili imovinsku štetu od 15.000,-evra i više...U stav (4) propisuje da 'kada je delo iz stava 1 ili 2 ovog člana izazvalo tešku telesnu povredu bilo kog lica, ili imovinsku štetu od 20.000,-evra i više...Stav (5) ' kada je delo prouzrokovalo smrt jednog ili više lica, izvršilac će se kazniti kaznom zatvora u trajanju od 3 do 12 godina. Dakle, da bi postojalo ovakvo krivično delo moraju se odrediti iznosi tj. vrednosti o imovinskoj šteti, od 15.000,-evra, ili ako je izazvana teška telesna povreda ili imovinska šteta, od 20.000,-evra tj. kada je prouzrokovana smrt jednog ili više lica...

U odredbama važećeg a i onog opozvanog zakona u članu 378 predviđena su krivična dela protiv bezbednosti javnog saobraćaja gde se kaže...'svako lice koje prekrši bilo koji zakon vezan za saobraćaj na putevima i ugrozi javni saobraćaj, ljudski život, fizičku bezbednost i tako izazove laku telesnu povredu ili imovinsku štetu...U konkretnom slučaju zakonodavac je na osnovu zakonske odredbe člana 255 Zakona o pravilima putnog saobraćaja predvideo kao posebnu meru prekršaja, u stavu 2...' Ako je došlo do saobraćajne nezgode i time izazvana povreda lica, počinioc prekršaja će se kazniti novčanom kaznom propisanom za takav prekršaj, uvećavši iznos za još 200,-evra.

Razmatrajući ovakvu pravnu situaciju konstatujemo da su svi slučajevi ugrožavanja javnog saobraćaja koji završavaju sa lakšim telesnim povredama, kod počinioca mogu biti umišljeni samo bitni elementi prekršaja.

Analizirajući predmetnu nadležnost organa koji se tiče postupanja u odnosu na sam prekršaj, a oslanjajući se na važeće zakonodavstvo:

Zakon br.05/L-87 o prekršajima reguliše pitanje predmetne nadležnosti i sastava suda, tako u stavu (1), Sud sudi u okviru njegovih predmetnih nadležnosti propisanim zakonom, dok u stavu (4) da za neke prekršaje koji su utvrđeni zakonom ili Uredbom Skupštine Opštine, prekršajni postupak se može odvijati i prekršajnu sankciju može izricati organ državne uprave ili organ koji obavlja javna ovlašćenja (organ za prekršaje)

i koji nadgleda sprovođenje zakona po kojima su predviđeni prekršaji. Član 56 ovog Zakona reguliše nadležnost prekršajnog organa, pa tako u stavu (1) stoji da organ za prekršaje razvija prekršajni postupak ukoliko je zakonom predviđena isključiva kompetentnost za njeno delovanje. U stavu (2) se kaže, izuzetno od stava 1 ovog člana prekršajni organ je nadležan da deluje prema svim prekršajima: Stav 2.1 za koje je predviđena sankcija kazne u utvrđenom iznosu; 2.2 za koje je predviđena sankcija za fizičko lice, kazna do 500,-evra; 2.3 za koje je predviđena sankcija za pravno lice, kazna do 1.000,-evra i 2.4 za koje je predviđeno izricanje kazne na licu mesta.

Da bi se odredila nadležnost u situaciji kada je ugrožen javni saobraćaj sa izazvanim lakšim telesnim povredama, Opšta sednica ovog Suda konstatuje da je za to nadležan Osnovni sud tj. Divizija za prekršaje. Do takve konstatacije Sud je došao analizirajući član 109 Zakona o prekršajima koji reguliše pitanje veštačenja. U stavu (1) ovog člana se kaže da se veštačenje određuje na predlog stranaka kada je za utvrđivanje ili ocenu neke važne činjenice neophodno pribaviti nalaz i mišljenje lica koje raspolaže stručnim znanjem. Izuzetno, Sud može po službenoj dužnosti odrediti veštačenje, pod uslovima određenim zakonom. Stav (3): Veštačenje se određuje pisanom naredbom sudije koji vodi postupak. U naredbi će se navesti u pogledu kojih činjenica se obavlja veštačenje i kome se ono poverava. Tako, ukoliko dođe do ugrožavanja saobraćaja koji za posledicu ima lakšu telesnu povredu, vezano za prirodu povrede mora biti obezbeđen nalaz i mišljenje lica koje poseduje stručno znanje, a što u konkretnom slučaju znači nalaz veštaka sudske medicine. Zakon br.06/L-069 o izmenama i dopunama zakona o pravilima putnog saobraćaja (05/L-088), u članu 26, na izričit način određuje da se 'tekst člana 259 osnovnog zakona zamenjuje tekstem ' 'Policajac koji nadgleda i uređuje saobraćaj na putu, na mestu izvršenja prekršaja izriče novčanu kaznu do 500,-evra za fizičko lice, dok 1.000,-evra za pravno, obuhvativši i izricanje mere sigurnosti-negativne poene. Novčani prekršaji predviđeni iznad pomenutih vrednosti biće procesuirani nadležnom sudu.

Iako zakonodavac nije na specifičan način odredio da za lakše telesne povrede policajac ima pravo ili ne da na mestu prekršaja izriče novčanu kaznu, prema mišljenju

ovog Suda, on to nema pravo učiniti jer je upravo za tako nešto preko potrebno odrediti prirodu telesne povrede koju utvrđuje sudski veštak a na osnovu čega se dalje utvrđuju i ostali elementi prekršaja ili krivičnog dela. Isto tako, u članu 26 Zakona o izmenama i dopunama a tiče se pravila putnog saobraćaja, osim prekršaja za koje su predviđene kazne iznad gore navedenih iznosa, kada je predviđeno i izricanje sigurnosnih mera, oduzimanje bodova, slučajevi će se procesuirati nadležnom sudu.

S toga, na osnovu zakonskih odredbi člana 370 KZK koji je na snazi, nisu viđe obuhvaćena krivična dela Ugrožavanja javnog saobraćaja kojima se izazivaju lake telesne povrede za koja će od sada prekršajni organ podnositi Zahtev za pokretanje prekršajnog postupka osnovnom nadležnom sudu tj. Diviziji za prekršaje.

Obzirom da je važeći KZK u svom članu 433 opozvao onaj raniji br. 04/L-082, izmenjen i dopunjen zakonom (04/L-129) pa i zakonom (04/L-273, u smislu člana 3 ovog zakonika, primenjuju insitut povoljnijeg zakona koji u načelu određuje slučajeve u vreme izmene važećeg zakona, pre izricanja i donošenja pravosnažne odluke, kada se prema okrivljenom primenjuje povoljniji, blažiji zakon, a što u konkretnom slučaju znači, kako je navedeno u tačkama (c i d) ovog uputstva, da predmeti koji su na radu u osnovnom sudovima na Kosovu za koje postoje optužnice tužilaštva i za koje nije otpočeo sudski postupak, moraju biti odbačeni u skladu sa članom 253.1 i 1.1.ZKPK, obzirom da takvo delo za koje se optužuju ne sadrži elemente krivičnog dela. U suprotnom, mora se odlučivati odbijajućom presudom shodno članu 363.1 1.3 ZKPK. Isto tako, u smislu člana 3.3 KZK koji propisuje...' Ako novi Zakon ne inkriminiše delo a počinitelac je osuđen pravosnažnom presudom u skladu sa ranijim zakonom, krivična sankcija neće početi da se izvršava niti ukida ukoliko je ona započela'. U tom slučaju treba postupiti na osnovu navedene odredbe.

/Uputstvo usvojeno na Opštoj sednici Vrhovnog suda, dana 30.05.2019 godine.

